

PETRA

OLLI

**MIKKO
KEKÄLÄINEN**

TAMMI

PAINIJA



MIKKO KEKÄLÄINEN

**PETRA
OLLI
PAINIJA**



TAMMI

HELSINKI



© Mikko Kekäläinen ja Tammi 2021

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-04-2657-6

Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Prologi.....	12
Ensimmäiset väännöt.....	14
Pakkoavioliitto	17
Vinkuintiaani	21
Taistelija herää	26
Kylän nopein leijona	28
Väärät kengät ja vatsan väänteet.....	33
Henki syntyy heinäladossa.....	37
”Tee nyt edes jotakin!”	45
Petra pilaa häöpäivän	49
Painojojoilun alkeet.....	56
Painin hyvin lyhyt oppimäärä.....	69
Painija voitti	74
Kummajainen.....	79
Atalanta puuttuu peliin.....	86
Puuroa ja velliä	90
Järkäle putoaa.....	97
Hellettä ja hyytäviä välejä.....	101
Kohti viittä rengasta	106
Uusi ajanlasku	110
Maailman ääriin.....	112
Suomen paras.....	118
Viimeisen kerran ilman paineita.....	121
Liput maitojunaan	129
Painija ilman lihaksia.....	135
Jos ja jos ja jos ja jos	139
Rohkeita liikkeitä.....	146

Kiehuvat kotikisat.....	157
Valinnan edessä	167
Ammatin arki.....	169
Idän ihmeet paljastuvat.....	176
Turhin reissu ikinä	180
Tälli tulee	185
Nolla perään	201
Pandanpoikasen paino-ongelmat.....	205
Ohi mennyt euroopan mestaruus	207
Samaa lihaa eri tavoilla	213
Päivä, jolloin kaikki muuttui.....	217
Amorin myrkkynuoli.....	229
Vanha tuttu.....	233
Liitokset pettävät	239
Tavallisuuden suloinen lumo	242
Elämä menee raiteiltaan	244
Pitkiä päiviä.....	249
Uusi taktiikka.....	252
Petra ei tykkää painiliikkeestä	256
Venäjän poliisi pitää huolta.....	258
Historia toistaa itseään.....	261
Huonot uutiset	266
Lopun alku	270
My girlfriend.....	279
Unelma.....	283
Väärässä paikassa väärään aikaan.....	293
Vielä kerran	299
Kaikki pimenee	303
Seinät kaatuvat	312
Sydän sanoo.....	318
Kotiin	321
Epilogi	323
Jälkisanat.....	325
Petran ura	327
Henkilöhakemisto	330

”Se on hyvin omalaatuinen
luonteeltaan.”

Päivi Olli, äiti

Kiitos kaikille.

Maailman paras painija jättää hyvästit. Sama nainen, joka jo ennen MM-kultaa oli mielessään päättänyt lyödä tossut naulaan ja siirtyä syrjään koko kansan tuntemaan, Suomen painimaineen pelastajan roolista. Minä, Petra Olli, Pohjanmaalta.

Muthan on totuttu näkemään aina tukka tiukasti päätä myöden letitettynä, hikisenä ja vaaleana pörröpäänä valmistautumassa taisteluun. Silmissä on palanut määrätietoinen katse, joka hamuaa kirkkainta menestystä Suomelle. Sitä katsetta ei enää ole. Katse on himmennyt, ja liekki on sammunut. On pakko päästää irti ja jättää kaikki taakse. Lentää vapauteen. Tänään on se päivä, kun saan rauhan.

Kierrän ympyrää Tallinnan Piritan rantakivetyksen päällä ja katselen merellä lipuvia laivoja. Nuo laivat ovat kuljettaneet minut viime vuosina monen monta kertaa lahden yli eestaas ja kauas kaikesta. Kauas kaikesta, mutta lähelle jotta-kin suurempaa, sillä täällä on mun turvasatamani.

Voisin verrata huippu-urheilu-uraa pitkään ja hiipuvaan parisuhteeseen, joka pikkuhiljaa alkaa muuttua ahdistavaksi suorittamiseksi ja lopun odotteluksi, kipinän ja intohimon hiipumiseen, erilleen kasvamiseen.

Ensin tavataan ja tutustutaan, sitten ihastutaan ja kiinnytään. Liekki roihahtaa, tullaan erottamattomiksi. Elehtään hulluuden huuman vuosia. Koetaan yhdessä suuria ja raskaita ylä- ja alamäkiä. Jaetaan ilot ja surut. Elo etenee,

arjesta tulee rutiinia. Suorittamista. Yhteinen elo alkaa ahdistaa. Ei löydy enää intohimoa toista kohtaan. Suhde ottaa enemmän kuin antaa. Suoritetaan rutiinit, koska niin on tehty ennenkin. Yritetään selättää vaikeudet ja jatkaa. Kyllä huominen on kirkkaampi. Mutta päivä päivältä kasvetaan erilleen. Tiedetään, että on tullut aika päästää irti. Mutta sen rehellinen ääneen sanominen tuntuu liian ras-kaalta.

Meidän piti muuttaa painimaailmaa. Meidän piti tehdä historiaa, jotain mistä jälkipolvet puhuvat. Kaikki voivat tehdä rahaa, mutta harvat tekevät historiaa. Mutta me tehtiin se. Me tehtiin historiaa.

Otan repusta kuluneet painitossuni. Pyörittelen ja katson niitä käsissäni, tunnen hetkessä taas jotain syvempää symboliikkaa. Molskin tuoksu ja vuosien työstä tullut hienhaju ovat pinttyneet puhki kulutettuihin työvälineisiin. Maaailmanmestaruus, Euroopan mestaruus kahdesti, olympialaiset, kaikki mitalit. Ne jäävät historiaan. Viimeinen nuuhkaisu, ja viskaan tossut niin kauas mereen kuin vain repaleisella kyynärpäälläni voin. Siellä ne kelluvat vapaina ja unohdettuina, kenenkään tietämättömissä.

Tunnen olevani vapaa. Parrasvalot ovat sammuneet, paineet kadonneet.

Mutta mitä jää jäljelle?

Ehkä ne tarinat. Monet haluavat olla mestareita, mutta vain harvat kruunataan. Harvassa ovat ne, jotka ovat valmiita uhraamaan koko elämänsä jollekin asialle. Mutta minä tein sen. Tie tähtiin Lappajärven rannoilta on ollut pitkä ja tuskainen. Eikä se tie nyt niin ihmeellinen ollut, mutta saatanan raskas. Minun on tunnustettava, että sen kaiken loiston hinta on ollut kallis.

Olen elänyt loistokkaan uran ja elämän, mutta myös

uhrannut paljon ja kokenut kovia. Vapauden hinta, jota nyt maksan, on ollut pirun kallis. Nyt olen vapaa, mutta myös sairas. Sitä vain on liian raskasta olla ja unohtaa.

Petra

PROLOGI

Yöhön venynyt ilta oli päättynyt ikävissä merkeissä. Viime viikkoina riivannut ahdistus oli paisunut sietämättömäksi. Sanat eivät olleet helpottaneet, itkeminen ei ollut auttanut ja lopulta paikat olivat alkaneet hajoilla.

Petra heräsi, ja tapahtumat palautuivat armotta hänen mieleensä. Morkkis iski saman tien. Ääni vierestä kysyi, muistiko Petra, mitä oli tehnyt yöllä. Juuri sitä kysymystä hän ei olisi tahtonut kuulla. Petra tekeytyi muistamattomaksi.

Teeskenteleminen oli turhaa, hän muisti kiusallisen kirkkaasti, kuinka oli riehunut laskuhumalaisessa raivossaan ja lopulta paiskannut puhelimen televisioon. Laitteet eivät olleet kestäneet painijan kättä.

Entisen painijan.

Tällä kertaa hallitsemattomalle puuskalle tuli hintaa. Meteli oli houkutellettu paikalle myös naapurin. Petra oli varma, että sekoilu merkitsisi myös parisuhteen loppua. Ei kukaan jaksaisi sietää tällaista loputtomasti. Terveys oli jo mennyt, samoin ammatti ja itsekunnioitus. Nyt takuulla kypsyisi myös se ainoa ihminen, johon hän oli voinut turvautua pahimpinakin hetkinä.

Petra ei ollut vaikea, hän oli mahdoton. Paha olo jatkui ja jatkui, eivätkä ajatukset suostuneet asettumaan järjestykseen. Mieli kulki omia synkkiä reittejään, vaikka ammatti-ihmiset ja lääkkeet yrittivät saada sitä valoisammille radoille. Petra tunsu olevansa hukassa ja umpikujassa.

Miten näin oli päässyt käymään? Alkuun kaikki oli ollut niin kivaa, kuin leikkiä. Hänellä oli ollut unelmia ja poikkeuksellinen kyky tavoitella niitä. Juuri kun hän oli saanut unelmansa kiinni, kaikesta oli tullut pimeää.

Uutta unelmaa ei ollut.

Niin kauan kuin hän muisti, hän oli elänyt painille. Enää hän ei pystynyt, vaikka oli yrittänyt kaikkensa. Vuosikausia ihmiset olivat nähneet hänessä urheilijan ja mitalitoivon. Olisiko kukaan kiinnostunut Petrasta, ellei häneltä olisi ollut lupa odottaa mitaleja? Olisiko hän itsekään?

Päätä särki. Petra ei odottanut ankeasti alkaneelta päivältä mitään. Hän nousi vuoteesta, vaikka se tuntui täydellisen turhalta.

ENSIMMÄISET VÄÄNNÖT

Isä ei ollut paikalla kun, tytär syntyi. Tytär on myöhemmin pitänyt huolen, että isä on saanut kuulla asiasta. Hänen mukaansa isää ei kiinnostanut sen vertaa, että olisi paikalle vaivautunut.

Tarinan tapahtumat pitävät paikkansa, mutta tyttären tulkinnat niistä ovat säälimättömiä. Isän puolustukseksi on kerrattava tapahtumia myös joitakin hetkiä ennen tyttären syntymää.

Sunnuntaiamuna 5. kesäkuuta 1994 tuore rouva Päivi Olli katseli peiliin ja silitteli isoa vauvamahaansa. Hänestä tuntui, että synnytys ei ollut vielääkään alkamassa, vaikka laskettu aika oli mennyt monta päivää sitten. Seuraavana päivänä synnytys lopulta käynnistettäisiin. Hänen vastavihityn miehensä Pertin pesäpalljoukkueella oli lähtö vieraspeleihin, mutta tämä aprikoi, kannattaisiko enää lähteä kauas pelireissulle. Päivi patisteli Perttiä lähtemään. Päivi tunsu Pertin joukkuekaverit ja tiesi, että jos vauva ei syntyisi sinä päivänä, vittuilusta ei tulisi loppua ikinä. Mies on kotona vaimonsa vieressä makaa-massa, vaikka pesäpallokentällä käydään samaan aikaan kii-vasta taistelua Suomisarjan arvokkaista pisteistä.

Vaatii pelimiehen hermoja lähteä ryhmäkuljetuksella parinsadan kilometrin päähän tilanteessa, jossa esikoinen on viihtynyt äitinsä vatsassa jo parisen viikkoa yli laske-tun ajan. Luotto vaimon sanaan oli kuitenkin luja, ja Pertti nousi Oulunsaloa kohti suuntaavaan Lappajärven Veikko-jen vuokrabussiin.

Heti Pertin mentyä menojojansa menivät myös Päivin lapsivedet. Tuohon maailman aikaan matkapuhelimet olivat vielä tuiki harvinaisia eivätkä tulevat isät olleet nykyaikojen tapaan kätevästi tavoitettavissa. Päivi tilasi ambulanssin, joka lähti kiidättämään häntä kohti Seinäjokea ja Etelä-Pohjanmaan keskussairaalaan. Pertti matkusti kaikessa rauhassa Suomen kartalla tismalleen toiseen suuntaan autuaan tietämättömänä tapahtumien saamasta äkkikäänteestä.

Sairaalassa todettiin, että synnytys oli jo hyvässä vauhdissa, ja Päivi vietiin suoraan synnytyssaliin. Joukkueen bussissa Pertti keskittyi tulevaan otteluun, mutta sen verran hänen ajatuksensa olivat myös kotiasioissa, että hän ryhtyi tavoittelemaan bussin Talkmanilla vaimoiaan ihan vain varmistaakseen, että tilanne oli vakaa. Eipä ollut. Vesi oli mennyt, kiire oli tullut, vaimo oli sairaalassa synnytyskanava auki eikä hänellä sillä hetkellä ollut miehelleen todellakaan mitään asiaa. Että perheenpää pelaa nyt vaan pesäpalloa, kun kerran oli niin kova hinku. Pertin ei autanut muu kuin yrittää suunnata keskittymisensä Oulunsalon kaatamiseen.

Pelin kannalta olosuhteet eivät olleet parhaat mahdolliset, vesisade muutti hiekkakentän velliksi ja muutenkin ajatus tuppasi harhailemaan. Pelikaverit olivat kuitenkin kannustavia: antaa Päivin punnata siellä, punnataan me pojat voitto tästä pelistä!

Päivillä olikin homma hallussa. Synnytys eteni sutjakasti, ja valmista tuli parissa tunnissa. Eikä tehnyt edes kipeää. Ottelutauolla Pertti sai tiedon, että perheeseen oli syntynyt pitkä ja hoikka tyttö. Päivi ja vauva voivat molemmat hyvin. Pertin mieli huojentui ja peli vapautui.

Illalla, Pertin palattua pelireissulta, Ollien nuori perhe

oli ensimmäistä kertaa yhdessä. Pertillä oli tuomisinaan voittajajoukkueen kakkospalkinto ja tyttärelle valmiiksi mietitty nimi, Petra.

Parin sairaalapäivän jälkeen lääkäri huomasi kotiinlähtötarkastuksen yhteydessä, että vauvan oikea jalka oli kääntynyt nilkasta. Pienokainen oli ollut vatsassa vaikeassa asennossa. Lääkäri antoi ohjeet jumpata nilkkaa ja pyöritteli pientä jalkaa puolelta toiselle. Otteet näyttivät vanhemmista melko kovakouraisilta. Se oli ensimmäinen, mutta ei viimeinen kerta, kun Petra Ollia väännettiin niin, että sivullisilla teki pahaa.

PAKKOAVIOLIITTO

– Pakkoavioliitto, töksäyttää Petra vanhemmilleen reilu neljännes vuosisata myöhemmin perheen Lappajärven kodin olohuoneessa.

On totta, että perheenlisäystä ei ollut ehditty nuoren pariskunnan elämässä kauaa suunnitella. Kaikista niistä iloisista yllätyksistä, joita Petra Olli tulikaan vielä Suomen kansalle järjestämään, ensimmäisen hän järjesti vanhemmilleen ilmoittamalla tulostaan.

Päivi ja Pertti olivat tavanneet joitakin vuosia aiemmin, ja Petran syntymän aikoihin he asuivat jo yhteistä kotia Pertin hankkimassa rivitaloasunnossa. Pertti oli ostanut asunnon leipurinpalkallaan. Ammattiinsa Pertti oli ajautunut käytännöllisen luonteensa vuoksi – Lappajärven lukio-kin oli tullut käytyä puolessa vuodessa. Päivi oli nuori merkonomi ja ottanut vasta työuransa ensiaskeleita kaupassa, pankin konttorissa ja Evijärvellä opettajan sijaisena.

Vaikka Pertti on myöhempinä vuosina saanut tyttäreltään kuulla enemmän kuin on kohtuullista siitä, että isää kiinnosti perheen suurella hetkellä enemmän pesäpallo kuin esikoisen syntymä, pesäpallo oli kuitenkin se, joka Päivin ja Pertin aikanaan toi yhteen.

Päivi pelasi Lappajärven Veikkojen naisjoukkueessa, Pertti puolestaan ylemmällä sarjatasolla pelaavassa miesten joukkueessa.

LaVen pesisnaisilla ei mennyt tuossa vaiheessa erityisen hyvin. Heiltä ei ottelun jälkeen kysytty, kumpi voitti, vaan

paljonko hävisitte. Pelillistä menestystä ei parantanut edes se, että Päivin isä toimi peleissä tuomarina ja Päivi neuvoi häntä ennen pelejä, kuinka pitää viheltää, kun tytär on pelaamassa. Eräs ikimuistoinen ottelu Toholammella päättyi, kun 42–7-tappioasemassa koppari sai tarpeekseen, tipautti räpylän kädestään ja käveli pois kentältä. Muka-viin muistoihin kuulunee peli, jossa Päivi palkittiin joukkueensa parhaana. Palkintona oli järkyttävän näköinen sini-pinkki pölyhuiska. Jo ennen ottelua oli LaVen miesten muodostamassa palkintotoimikunnassa sovittu, että sen saa Päivi, pelatkoon nyt sitten aivan kuinka tahansa. Ihan hyvin Päivi pelasikin ja sai kuulla palkinnostaan pitkään.

Tapana oli, että omien harjoitustensa jälkeen Lappajärven Veikkojen pesismiehet jäivät kentän laidalle katselemaan naisten treenejä ja huutelemaan. Juuri kaikkea sellaista, mitä nyt vain nuoret miehet ylemmyyden ja miehisyiden tunnossaan keksivät huudella.

Yhdessä aivan tavanomaisessa harjoitustilanteessa 19-vuotias Päivi Takala sattui katsomaan kentän oikealle laidalle. Siellä huuteli häntä kahdeksan vuotta vanhempi Pertti Olli, oman joukkueensa kovakätinen kolmosvahti, ja iski silmää. Jos Päivi olisi tuolla ratkaisevalla hetkellä katsonut kentän vasemmalle laidalle, siellä ei olisi ollut mitään ja hän olisi tällä hetkellä maailmalla. Päivi oli vakaasti päättänyt, että hän ei ylioppilaaksi pääsynsä jälkeen käpykylille jäisi.

Yhteinen kotipesä perustettiin kuitenkin tukevasti Lappajärvelle, Pertin lapsuudenkodin naapuriiin.

Aivan ensi silmäniskulla Päivi ei kuitenkaan sulanut. Pertti oli vanha, ja hänellä oli tapana liikkua paikallisessa baarissa puukengissä, farkuissa ja ällöttävässä sinisessä paidassa.

Rakkaus voittaa kaiken, jopa puukengät. Pertti sai houkuteltua Päivin luokseen asumaan. Perheen perustaminen ei ollut erityisen suunniteltua, mutta ei sitä jarruteltukaan. Kun Päivi alkoi odottaa esikoistaan, hän ilmoitti Pertille, että naimisiin mennään nyt tai sitten ei mennä ollenkaan. Vihillä oli käytävä ennen kuin hääpuku alkaisi kiristää liikaa, ja niin Päivi ja Pertti viettivät talvihäitä joulukuussa 1993.

Vihkipappina oli Lappajärven pitkäaikainen kirkkoherra Erkki Koskimäki, jolla tiedettiin olevan taipumus rönsyilyyn puhuessaan. Päivi oli jo rippikoulussa nukahdellut saman papin pitkien saarnojen aikana. Varotoimenpiteenä Päivi oli sanonut Pertille, että mikäli morsiamelle tulisi siunatussa tilassaan alttarilla tukala olo, hän tökkäisi vaivihkaa sulhasta kylkeen, jolloin Pertin tulisi ojentaa hänelle nenäliina raskaushien kuivaamista varten.

Kirkkoherran puhe venyi ja polveili, kuten odotettua oli, ja Päiville alkoi kihota tukala tuskanhiki otsalle. Hän tuuppasi sulhastaan kyynärpäällä, katsoi vielä merkitsevästi silmiinkin, mutta merkki meni vihkimistä jännittävältä Pertiltä ohi.

Pitkä kaava tuli kuin tulikin lopulta päätökseen, ja niin nuori pari asteli Lappajärven Veikkojen muodostaman pesäpallomailakujan alta kasvattamaan pientä perhettään tietämättöminä siitä, minkälaisia yllätyksiä Päivin kupeissa olikaan kypsymässä.

Takala-tyttönimestään luovuttuaankin Päivi on saanut vastata lukuisia kertoja lappajärveläisten huuliveikkojen kysymykseen: miltä tuntuu olla takalana? Huumori on yhteisön sisäistä sosiaalista liimaa, mutta voi olla ulkopuolisille vaikeasti avautuvaa.

Pertti lopetti oman pesäpallouransa Petran synnyttyä.

Päivi jatkoi pelaamista vielä vuoden ja huipensi uransa Vähänkyrön Viestin joukkueessa Superpesis-karsintoihin. Viimeiseksi otteluksi jäi Hyvinkään Tahkolle hävitty peli, jossa Vähäkyrö pelaajien yhteisellä päätöksellä erotti pelinjohtajansa. Pertti seurasi otteluita katsomosta ja vaihteli vaippoja Petralle punaisessa vuoden 1989 Volkswagen Golfissa.

Maailmanmestaripainijan koko tarina juniorivuosista maailman huipulle ja urheilumaailmaa järkyttäneeseen äkkilopetukseen – kertomus naisesta, josta oli tulla oman päättäväisyytensä vanki.

Helmikuussa 2020 urheilumaailmaan putosi pommi. Tokion olympialaisten vahvana mitalitoivona pidetty painin maailmanmestari Petra Olli ilmoitti lopettavansa urheilu-uransa välittömästi. Syyksi ilmoitettiin motivaation katoaminen, mutta syvemmät ja synkemmät syyt ovat toistaiseksi kertomatta.

Petra Olli nousi urallaan maailmanmestariksi, mutta ihmiset rakastuivat ennen kaikkea suorasukaiseen pohjalaiseen luonnonlapseseen, jonka ruhjotuista kasvoista tuli suomalaisen sisukkuuden kuva Las Vegasin maailmanmestaruuskisoissa vuonna 2015.

Petra Olli – Painija kertoo sydäntä lämmittävän ja kouraisevan tarinan pienestä vanhempiaan riivanneesta tuittupästä, josta kasvoi maailman paras painija hinnalla, joka kävi liian kovaksi.

